

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Mozgósítás.

I.

Mostanában nemcsak a Balkán-államokban puszkaporos a levegő, minálunk is minden második ember vagy a közellevő háborus veszedelemről beszél, vagy legalább is a mozgósítást emlegeti. Olvasóink némi megnyugtatóra sietünk hangsúlyozni, hogy ebben az órában még nincs mozgósítás s reményünk van, hogy nem is lesz. Azok a meglehetősen nagy számmal előforduló behívások, a melyek hol a délvidéki csapatok hadilétszámának fokozására, hol a monarchia galicziai (oros) határán levő helyőrségek megerősítése céljából történnek, hol pedig a haditengerészetnél, vagy a vasuti és táviró helyzetnél szolgáló tartalékosokat illetik, nem mozgósításszerű műveletek még, hanem csak oly intézkedések — a melyek bár kivételes jellegűek — magukban véve háboru kitörésére még nem engednek biztosan következtetni. Az ily behívási parancsok kisebb-nagyobb mértékben béke idején is előfordulhatnak, a mikor akár az ország belső biztonsága, akár pedig a hazának kifelé szóló biztosítása a rendes békelétszámnál nagyobb hadierő talpraállítását teszi szükségessé.

Való igaz, hogy éppen napjainkban rendkívül feszült, sőt talán válságos a külpolitikai helyzet. Ez az állapot annyira köztudomású, hogy a tartalékos tiszteket és legénységet meglehetősen sűrűn érő behívási parancsok nem csekély nyugtalan-ságot keltenek városunk és vármegyéink körében. Erre a közhangulatra való tekintettel nemcsak érdekesnek, de hasznosnak is tartjuk, hogy az alábbiakban szakszerű ismertetést adjunk a mozgósításnak nevezett állapotról és a megfelelő hadügyi, illetve közigazgatási műveletekről. Az illető népszerű alakban megírt ismertetést Sárói Szabó Lajos m. kir. honvédőrnagynak „Honvédelem” című, Budapesten nemrég megjelent mun-

kájából vesszük. Az idézett munkának a mozgósításra vonatkozó része — dióhéjba foglalva — így hangzik:

„Háboruban a legkisebb késedelem is veszélyeztetheti a sikert. Azért az olyan államok, a melyek érzik, hogy érdekeik összeegyeztethetetlenekké váltak s a háboru kikerülhetetlen, már a diplomáciai tárgyalások, vitatkozások és alkudozások idejében is lázasan dolgoznak az esetleg szükségessé válható mozgósítás előkészítésén. A csapatok létszámát különféle gyakorlatoknak ürügyével behívott tartalékosokkal megnövelik, fokozatosan mindig több csapatot tolnak a határ felé. Biztosítják sok lónak, vágómarháknak és élelmiszernek gyors beszerzését stb. De mindezt lehetőleg titokban cselekszik és különösen őrködnek, hogy ilyen hírek a határon át ne szivárognak, hogy ne izgassák fel se a lakosságot, se az ellenséget. Ilyen időben írott törvények, de azonkívül a hazafiasságnak és a tisztességnek törvényei is kötelezik a sajtót is a teljes hallgatásra. Hogy azonban ennek ellenére az egész lakosság tudomást szerez a titokzatos készülődésről, izgatottá válik és türelmetlenül lesi a nemzetközi viszonyok kialakulását s az ujságoknak a bonyodalomról szóló híreit, az természetes.

Ezekben a napokban tág tér nyílik a diplomáciai mesterkedésre. Avatlatlan ember számára teljesen lehetlenné válik annak megítélése, hogy a sok közbenjáró és állítólag a békés kiegyenlítés érdekében fáradozó nagyhatalom közül melyik igazán őszinte, melyik a barát s melyik a számító ellenség, a melyik a huza-vonával csak ellenségünk számára akar időt nyerni arra, hogy a háborut később, reá nézve már kedvezőbbé vált körülmények között kezdhesse meg. A merész elhatározás, a cél tudatos, tervszerű s elszánt cselekvés a legtöbbször itt is üdvösebb lesz, mint a hivatott és hivatatlan tanácsadók soha véget nem

érő vitatkozásának jámbor figyelése, mások elhatározásának bevárása.

A háborut — bár csak kis háborut — megelőző napok izgalma átéltek legutóbb 1909 ben. Az akkor szerzett tapasztalatokra meglegeződéssel, sőt némi büszkeséggel tekintünk vissza. A polgári közigazgatási hatóságok pontosan és jól elvégezték kötelességüket; a vasut zavartalanul dolgozott; a csapatoknál alig mutatkozott torlódás; a szellem pedig az elképzelhető legkitünőbb volt. Az egész előkészület nyugodtan, csendben, izgalom és zaj nélkül ment végbe. A gép teljesen készen állt, csak a parancsra várt, hogy fontos munkáját — az utolsó emberig örömmel, lelkesedéssel, bátor elszántsággal — megkezdhesse. A parancs akkor elmaradt. Lássuk hát, mi történt, ha királyunk kimondaná az egész világot izgalomba ejtő parancsot, ha elrendelné az egész fegyveres erőnek háborura való felkészülődését: az általános mozgósítást. Néhány órával később országszerte, a legkisebb faluban is peregné a dob s a kis-bíró bizonyosan még soha sem hirdetett ki fontosabb hírt, mint a mozgósítás elrendelését, a melyből a fegyveres erő kötelekébe tartozó minden tartalékos és póttartalékos katona tudomásul veszi, hogy 24 — illetve a tisztnek 48 — órán belül el kell indulnia csapatahoz.

Gondoljunk csak erre a 24 órára! Palotában és kunyhóban csak gondtól borús, komor, könyes arcokat látunk. Mindenütt bucsuztatnak valakit. Fiát az anyá, férjét a feleség, apját a kis gyermek, jegyesét a menyasszony — s mindenkinek összeszorul a szive, könybe borul a szeme a gondolatra, hogy talán utoljára szoritotta meg kedvesének kezét. Hát a távozók?! Mennyi gond, mennyi aggodalom, mennyi fájdalom tölti meg az ő szívet is, melyet csak a hazaszeretet tüze melegít fel, ha mindenkit áthat a tudat, hogy szent ügyért: király-

Karácsonyi és ujévi ajándékok nagy választékban és a legolcsóbban

Valaszky Rezső óra- és ékszerüzletében **Rimaszombatban.** kaphatók

Ajándéktárgyak már 1 koronától feljebb.

ért, nemzetért, hazáért fog fáradni, szenvedni, vérzeni.

Az államnak egész gépezete megszüntet minden munkát, hogy teljes erejével a honvédelemnek, a hadseregnek az ügyét szolgálhassa. Valamennyi vasuton megszüntik a rendes forgalom s a vezérkar és a vasutak képviselői által már békében nagy gonddal előre megszerkesztett havi menetrend lép életbe s az egymást érő vonatok csaknem kizárólag tartalékosokkal megrakva robognak a katonai állomáshelyek felé.

Nagy tömegekben érkeznek a tartalékosok a kaszárnyákba, hol csakhamar kábitó sürgés-forgás keletkezik. Minden ember egy csomóban átveszi a számára már előkészített ruhát, szerelvényt és fegyvert. A tisztek és altisztek nyomban átveszik embereiket s vezetik a kaszárnyában, iskolában s különféle csarnokokban és a lakosságnál kijelölt lakásokba. A következő napokban már kerekszámban ezer emberré növekedve vonulnak ki a zászlóaljok a gyakorló- és lövőterekre, hol hamarosan felfrissítik az öreg tartalékosok katonai ismereteit és katonai szellemét is. Néhány nap múlva megérkeznek a lakosságtól kisajátított lovak is, melyeket a békében állandóan készen tartott kincstári szerszámokkal felszerszámoznak s befognak a csapat konyha-, lövészeres-, eleséses-, málhás- stb. kocsijaiba s a nagy menet — és harcgyakorlatokon most már ezek is részt vesznek.

Hogy annyi embernek, állatnak és anyagnak helyváltoztatása, felszerelése, élelmezése, pótlása stb. mily nagy zavart, mily óriási pénzforgalmat és drágaságot idéz elő, azt könnyű elképzelni.

Néhány nap múlva állomáshelyükön minden tekintetben teljesen rendbeszedve, elszállításra készen állanak a csapatok. A mozgósítás nagy munkája be van fejezve.

Ellehet képzelni, micsoda óriási feladat, például kerek számban egy millió embert, tömérdek lovat, ágyut és más járóművet, lövészet és egyéb málhát néhány nap alatt a tengerpartról, a szé-

kelyföldről, Tirolból — mondjuk pld. — Galicziába szállítani.

Körülbelül 150 közönséges — 35 kocsiból álló — vonat szükséges egyetlen hadtestnek elszállítására; 2000-nél több vonatra is kellene tehát Galicziába beérkeznie, hogy a békében kivülről elhelyezett hadtesteinket minden szükségletükkel együtt ott egyesíthessük.

A mozgósítás első napjától kezdve a vasutak teljes katonai vezetés alá kerülnek. Külön katonai hivatal tartja számon az országban rendelkezésre álló valamennyi mozdonyt és az egész kocsianyagot. Ez a hivatal gondoskodik arról, hogy minden állomáson a kellő időben készen álljon a csapatok elszállítására a szükséges számú mozdony, személy- és teherszállító kocsik, valamint arról is, hogy a vonatok az országnak legmesszebb fekvő részeiből is zavartalanul, minél előbb a felvonuló területre érkezzenek és hogy a csapatok utközben mindenütt rendes ebédhez jussanak.

Mindezen szolgálatoknak részleteikben való szabályozására az egyes vasutársulatok számára mozgósítás esetén megalakított vasutvonal parancsnokságok vannak hivatva.

A csapatok állomáshelyeiken vonatra szállanak. Ez még a gyalogságnál sem olyan könnyű dolog, mint amilyenek az első pillanatban hinnők. A gyalogosok nagyon hamar elfoglalják helyüket a már békében is „36 embernek vagy 6 lónak“ felirattal ellátott teherszállító kocsikban, amelyekben deszkákból rögzített padokat készítettek; de a gyalogságnak is van sokféle lova és kocsija, ezeket csak a rakodó síklóknál lehet berakni. A megrakott vasuti kocsikat el kell onnan tolatni s helyükre ismét üres kocsikat tolni, azután a megtelt kocsikból a rendszeren 35 vagy 50 kocsiból álló vonatokat megalakítani. Ebből következik, hogy még elég nagy vasuti állomásról is 24 óránként legfeljebb 10—12 vonat indulhat el. Egy-egy vonat rendszeren egy zászlóaljat vagy másfél lovas századot vagy egy úteget szállít el.

tére — elűzve a hangverseny kezdetét megelőző unalmat.

Megkezdődik a hangverseny. Két új tehetség lép az emelvényre: *Kolbay* Sárka előbb — *Soós* Irén, majd *Somogyi* Mór zongoraművész kitűnő tanítványa — és *Istók* Barnabás hegedűművész. A közönség odaadó figyelme közt bámulatos pontossággal s teljes átértéssel játszik Beethoven Menüett-jét, Gessec Gavotte-ját, szívük egész melegét beleöntik hangszereikbe, mikor Hubay Podém-jét adják elő, az arczokon megjelenik az a halvány pir, mely árulója a belső érzelemlékeknek s Mattheson Air-je, Bergeles Ariája egyaránt megszülték azt a hatást, a mely az előadó művészek intenciója volt: lelkes taps volt a jutalma igyekezetüknek.

Kolbay Sárka Liszt magyar rhapsodiájának előadásával kifejlett technikájának fényesen meggyőző tanujelét adta s mesterének méltó örömet nyújthat nobiles játéka.

Somogyi Mór zongoraművész előadásával frenetikus tapsot váltott ki. Kritikát gyakorolni művészete felett pontnak érzem magam, szabad legyen mégis annyit megjegyezni, hogy a számtalan technikai nehézséget, mely e műben előfordul, bámulatos könnyedséggel: virtuozusan oldja meg s jétékában az erő és finomság egyaránt megtalálható. *Somogyi* Mór már ismeri közönségünk s ha közénk jön, eseményszámba megy. Játéka a zeneértőknek tanulmány, a hallgatóknak gyönyörűség s esztétikai értékét felogni kicsinyek vagyunk.

A vonatok természetesen nem haladhatnak gyorsvonat sebességgel. Némely állomáson, — vonatösszetorlódás megelőzése, továbbá étkezés, a lovak itatása, szén- és vízfelvétel, mozdonycserélés stb. céljából — hosszabb ideig is kell időzni; az utazás tehát napokig, sőt messziről jövő csapatoknál egy héttig is eltart. — 1870-ben a németek csapatszállítására éppen 10 napig tartott.

Gondoljuk csak meg, milyen hangulat uralkodhatik, milyen élet folyhatik ebben az időben a vasuti kocsikba zsúfolt emberek között. Mesterien ecseteli azt Zola az 1870/71. évi háborúról szóló „La délaclé“ című regényében; a kinosan hosszú, unalmas utazás folyamán megszólaltatja az anarchista izgatót, az elkényeztetett urat, az egész társaságot megkacagató jókedvű ficzkót és a derék falusi paraszt tizedest, a ki becsületességével, férfiaságával és jószívűségével lassanként tiszteletet, elismerést, rokonszenvet és ragaszkodást viv ki a maga számára minden rendű alárendeltjénél.

A napokon át való utazás nagyon kimeríti, megviseli az embereket, meg a lovakat is. Valóságos boldogok, mikor végre megérkeznek az utolsó állomásra, a hol kirakják őket a vonatból, a mely aztán siet vissza az ország belsejébe, hogy ott lőszerrel, élelmiszerekkel, egészséget ápoló anyaggal vagy második vonalbeli csapatokkal megrakva csakhamar ismét nekiinduljon a hosszú utnak.

A vonatokból ki szállt emberek és lovak nagyot lélekeznek a szabad levegőn. Alig állanak a lábukon, elgyengültségükben alig bírják a nehéz szerelvényt, pedig többnyire néhány napi menetelést kell azonnal megkezdeniök. Végre elérik a felvonuló körletben számukra kijelölt helyet. A hadseregek hadászati felvonulása ezzel be van fejezve.

II.

Mi az, a mit mindenki tagad, de mindenki igaznak tud? Mi az, a mi nincs, de van? Mi az, aminek létezését tegnapelőtt hivatalosan megczáfolták, tegnap

Elfride Ferster W. Kienzel „Az evangelista“ cz. operájának Magdaléna áriájában és Saint-Saens Samson és Delila cz. operájának Delila áriájában nagy hangterjedelmet és kiváló iskolázottságot, míg Wagner, Strausz és Wolff apróbb dalainak előadásában mély érzést és kellemes mezzo-sopran organumot fedezhettünk fel.

Kolbay Sárka ilyen magas színvonalu concert keretében először lépett a nyilvánosság elé, bemutatva teljes készülségét; művészete teljes fényben csillogott s örömmel fogjuk üdvözölni minden alkalommal, valahányszor niveau és öntudatos játékkal gyönyörködteti e kis város közönségét.

Istók Barna szülőföldje iránti pietásból jött hozzánk s meggyőződhetett, hogy itt termékeny talajban az elvetett mag bőven meghozza gyümölcsét.

Tiszta intonálása, perfect vonókezelése, nagy technikája, szívből jövő mély érzése párosulva az értelemmel, elismérést érdemel. Szolid muzsikájában, melyben a subtilisen finom részek teljes mértékben érvényesülnek, mestereinek: Hubay és Mambrini individuma nyilatkozik meg.

Olyan volt ez az est, mint egy ezeregy éji mese. Öröm tölt el, hogy ilyen volt, de a fájdalom is ott lappang, hogy oly ritkán van alkalmunk magasabb művelvezetekhez.

Mindamellett az Otthon kör agilis rendezőségében lévő bizalmunk remélni engedi, hogy a törekvés a szépre mindig inspirálni fogja ahhoz, hogy sok ily élvezetes estét szerezzen.

TÁRCZA.

Az „Otthon-kör“ hangversenye.

Van egy jó öreg latin közmondás: „sutor ne ultra crepidam.“ Magamra nézve a jelen körülmények közt találonak ismerem, mert irni legfeljebb levelet szoktam, de ez egyszer megpróbálom mellőzni s conferálok a koncertről, melyet az „Otthon-kör“ rendezett deczember 7-én.

Szeretném, ha ismertetésem nyomán a távolmaradottakban lelkifurdalás fakadna, megérdemelnék negligentiájukért, de eső után köpeny nem szükséges s eléggé elérem célom, ha megközelítőleg hü képet nyújthatok ama hangulatos esetről, mely minden jelenvolt lelkét hosszú emlékezésre készíti.

Még a fülemben zsong Liszt XII. rhapsodiája s Tell Vilmos hatalmas muzsikája eszembe hozza a svájci szabad mezőkön termett hősmondát, — elég tűnik a XIV. Lajos roccoco udvara, hol finom urak parókás asszonyságokkal táncolják a menüettet, gavotte-ot; majd más képet idéz fel a muzsika s a hallgató önkéntelen vonatkozásba hozza a hallámzó melódiákat az élet színes képeivel.

De behunytt szemmel nem jó fantáziálni, — elég színes képet nyújt az „Otthon-kör“ — máskülönb komoran csendes terme is; a hölgyek színpompás toilette-jei a tropikus öv nap-sütötte melegségét varázsolják ide — egy es-

pedig ugyancsak hivatalosan kénytelenek voltak oly tényként elismerni, amelyről konkrét alakban sajtó útján irni a büntető törvénykönyv egyik legszigorubb paragrafusába ütközik? Mindez ugyebár a mozgósításnak nevezett hadügyi művelet.

Mind az általános, mind pedig a részleges mozgósítás elrendelése a közös hadsereg, a honvédségre és a népfelkelésre egyaránt a királyt illeti meg.

A mozgósítás foganatosítását vagyis a reá vonatkozó királyi parancs végrehajtását külön-külön miniszteri rendeletekben foglalt kormányhatósági utasítások szabályozzák. — A mozgósítási parancs végrehajtása első sorban a közigazgatási hatóságokat illeti meg. A mozgósítás elrendelésének kihirdetése különféle módon történhetik: Királyi kiáltvány (manifesztum), a királyi parancsnak sajtó útján és falragaszok által való publikálása vagy hivatkozással a királyi parancsra, miniszteri rendelet útján is. A mozgósítás nyilvánosságra hozatalának módozatát semmiféle törvény nem írja elő. Megtörténhetik tehát az is, hogy ezélszerűségi okokból vagyis az ellenséggel szemben kifejtendő (meglepetésszerű) hatás fokozása céljából — legalább egy ideig — nem hirdetik ki a mozgósítási parancsot. Ez esetben a közigazgatási hatóságok csendben és titokban ép úgy tartoznak elvégezni a tartalék, póttartalék és esetleg a népfelkelés egybehívását, mintha a királyi parancsot akár a hivatalos lapban és általában sajtó útján, akár falragaszok útján vagy egyébként publikálták volna.

A szóban levő közigazgatási közegek a behívásra vonatkozó rendeletet közvetlenül a hadügyi-, illetve honvédelmi miniszter utasítása alapján eljáró katonai parancsnokságoktól veszik át. Ezt a gyorsított eljárást a dolog sürgőssége teszi szükségessé. A behívottaknak a mozgósítási parancs tudomásvételétől számított 24, illetve tiszteknek 48 órán belül el kell indulniok csapataikhoz. Ha a mozgósítási parancs kihirdetése nyilvánosan történt, a behívottaknak be sem szabad várniok az illető közigazgatási hatóságtól eredő értesítést, hanem a legrövidebb időn belül engedelmessé kell a király hívásának. A kerületi előljáróság közegétől kapott menetlevéllel haladéktalanul és a rövidebb uton tartoznak elindulni oda, ahová a behívó jegyük szól. Tartalékos tisztek és tiszti rangban levő egyéb hadkötelesek közvetlenül — a polgári hatóságok közbenjárása nélkül — kapják a behívási parancsot.

A ki a mozgósításra vonatkozó rendelkezések titkossága ellen vét, akár hadköteles az illető, akár nem, büntetendő cselekményt követ el, mely szigoruan fenytetik. Ez a büntetendő tilalom leginkább a mozgósítás végrehajtásával foglalkozó polgári hatóságokat illeti, a kiknek tehát nemcsak szolgálati esküjük, de

a büntetőtörvénykönyv is szigoruan tiltja, hogy a rájuk bízott mozgósítási titkokból bármit is eláruljanak, illetve nyilvánosságra hozzanak. A mozgósítási parancs végrehajtása körül közvetlenül érdekelt katonai hatóságokat és egyes hadköteles személyeket a hadi törvények igen szigoru büntető határozatai kötelezik a legteljesebb titoktartásra. De 15 évig terjedhető fegyházzal büntetetik az is, a ki erőszak, lopás, sikkasztás vagy esel útján jutott mozgósítási titkok birtokába s azt azután elárulja.

Ama visszaélések megtorlásáról melyek a mozgósítási műveletek titokban maradása ellen sajtó útján elkövethetők, az 1889. évi VI. t. cz. 456. §-a intézkedik. Ezen törvényszakasz tartalmára vonatkozik a „Budapesti Közlöny“ f. évi november 24-iki számában közölt s nov. 23-án kelt miniszterelnöki rendelet.

A hivatkozott hivatalos közleményben említett régibb 1909. évi miniszteri rendelet, a boszniai annexió idején Szerbiával szemben szükségessé vált hadi készülődések alkalmával látott napvilágot. A külpolitikai helyzet akkor hasonló volt a maihoz, csak hogy ez időben a szituáció még sem volt oly válságos, mint mostanában. A hadsereg egy részét akkor is hadilétszámba emelték, a mozgósítást akkor is jó lélekkel fogadhatták, mert hiszen csak burkoltan mozgósításszerű műveletekről volt szó. A tartalékosokat akkor is tömegesen hívták be, a hátramaradottak családtagjai akkor is fenntartó nélkül maradtak. A szerb, illetve montenegrói határra vezényelt csapatok részére 1908-ban is ép úgy folytak hírlapi uton a karácsony ünnepére szóló gyűjtések, amint azok Szaczelláry György országgyűlési képviselő fejedelmi bevezetésével az idén is fognak folyni, föltéve, hogy most sokkal szomorubb karácsonyra nem virradunk valamennyien.

A nagy különbség az 1909. évi és a mai állapot közt ugyanis az, hogy akkor Oroszország nem mozgósított, most ellenben ha tagadja is, de mozgósít. Azért kell nekünk megerősítenünk a galicziai határon levő csapataink „békéltszámát“ oly annyira, hogy századonként már csak valami 40 ember hiányzik a teljes hadilétszámhoz. És azért fog tehát legközelebb Németország is nagyobb szerű hadikészülődéseket tenni, újra bebizonyítván ezzel, hogy szövetségársi hűségére és segítő készségére ezuttal is megnyugvással számíthatunk.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 12-én délután nagyfontosságú közgyűlést tartott dr. Kovács László polgármester elnöklésével. Általában csekély volt az érdeklődés a gyűlés kiválóan fontos tárgyai iránt, melyek közül kiemel-

kedett a város 1913. évi költségelőirányzata. Érthetetlen az a közönyösség, mely időnként a város közügyei iránt mutatkozik, s le kell szögeznünk azt a sajnálatos jelenséget, hogy a város jövő évi háztartásának tárgyalása alkalmával 56 városi képviselő közül csak 16 tartotta érdemesnek a megjelenést.

A tisztviselőkön kívül jelen voltak: *Baksay József*, dr. *Baksay Dezső*, *Benyó László*, *Fábry Zoltán*, *Jaczkó Pál*, dr. *Kármán Aladár*, *Koreny Pál*, *Loysch Ödön*, dr. *Rárossy Gyula*, id. *Rábely Miklós*, *Soós Ferencz*, *Széman Endre*, *Szabó István*, *Varga István*, *Zachar Gusztáv*, dr. *Zehery István*.

Dr. *Kovács László* polgármester a közgyűlést megnyitva a kegyeletnek szentelte az első szavakat. Mély érzéssel, meleg szavakkal emlékezett meg a városi képviselőtestület elhunyt érdemes, köztiszteletben állott tagjáról: *Singer S. Leo* kerületi főrabbról, ki ritka szorgalommal, nagy tudással és rátermettséggel töltötte be városi képviselőtestületi tagságát; minden igaz ügynek s a város fejlődésére irányuló törekvéseknek lelkes támogatója volt, ki méltán megérdemli, hogy a város közönsége őrizze meg kegyelettel az emlékét, érdemeit és működését a közgyűlés jegyzőkönyvében méltassa és részvétét a mélyen sujtott gyászoló család előtt jegyzőkönyvi kivonaton közölje.

A közgyűlés előtt egy órával mélyen megsomorodva értesült a polgármester *Holländer Lajos* városi képviselőtestületi virilis tag gyászos elhunytáról. A város buzgó polgára volt, ki sok jóindulattal érdeklődött a város közügyei iránt s a polgármester indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvileg megörökíti emlékét s részvétét a mélyen sujtott özvegy előtt jegyzőkönyvi kivonaton közli.

Végül *Rozinay Györgynek* a város elhunyt adóhivatali számtisztjének emlékét méltatta kegyeletes szavakkal a polgármester. A reá bízott munkakört tisztességgel, jóakarattal, képességéhez mért tudással töltötte be az elhunyt, ki a város tisztikarának méltó tagja volt. Ravatalára a tisztes és tisztikar koszorút helyezett s testületileg résztvett a temetésen. Emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette a közgyűlés, s azt, valamint a részvétet a bánatos családdal jegyzőkönyvi kivonaton közli.

Ezután rátértek a tárgysorozatra.

A polgármesternek a város 1911. évi közigazgatási állapotára vonatkozó jelentése — melyet nyomtatásban minden képviselőtestületi tag kézhez vett — tudomásul vétetett.

Ezután következett a város 1913. évi költségelőirányzata, melyre vonatkozólag a polgármester előrebocsátotta, hogy nincs oka e város közönségének sem a város jelene, sem jövője felett kétségbeesni, s a tulzott hírek csak a kedélyek felizgatására alkalmasak. Emberi számítás szerint előreláthatólag hosszú ideig nem lesz nagyobb megterhelhetése a városnak s így megnyugvással tekinthetünk a jövő elé.

Pontonként felolvastattak a költségelőirányzat tételei. A szükséglet tételei: I. Adók- és illetékekre 1912-ben 12273 94 K, 1913-ra 12532 K 82 f. — II. Rendszeresítettek 1912-ben 63456 32 K, 1913-ra 100536 32 K, itt a tisztviselők fizetése és lakbére teszi a nagy különbözetet, mert 1912-ben 47490 kor. volt e tétel s 1913-ra 84714 korona. — III. Irodai szükségletekre 3220, most 3500 kor. — IV. Fuvar-, napidijakra stb. 1000 kor. — V. Ujjoncra 800 kor. — VI. Tűzkárbiztosításra 1912-ben 7350 kor. volt, 1913-ra 8300 kor. — VII. Utca-, terek tisztántartására 1912-ben 7989 K 02 fill., 1913-ra 3943 52 K. E tételnél dr. *Rárossy Gyula* a felszedett kockakövek széthor-

Megérkeztek

az új őszi és téli kosztüm-kelmék óriási nagy választékban. Fehérnemű kelengye, vászon és asztalneműek.

Kivánatra mintagyűjteményt készséggel küldünk, esetleg meghívásra utazónk által bemutatjuk. 11—

ROSENBERG GYULA és TESTVÉRE ruhakelme és kelengye nagy árúháza MISKOLCZ.

Az Otthon Társaskör hangversenye. Deczember 7-én szombaton este tartotta az Otthon Társaskör szépen sikerült hangversenyét illusztris vendégek szereplése mellett. A nagy terem meglehetősen megtelt intelligens közönséggel, akiket a kínálkozó zeneművészeti élvezetek vonzottak erre az alkalomra. A műsortól némileg eltértek, amennyiben czélszerűségi szempontból a 7-ik szám került első helyre. Ebben Kolbay Sári zongorakísérete mellett Istók Barnabás adott elő öt kisebb darabot: Beethoven „Menuett”-jét, Mattheson „Air”-ját, Hubay magyaros stíli „Poem”-ját, Pergelesi „Ariáját” és Gessec „Gavotteját.” Ugy a hegedűművész ügyes, szimfonikus játékaról, mint a zongorakíséretet virtuozitásáról a legjobbat mondhatjuk. A közönség lelkes tapsokban adott tetszésének kifejezést. A 2-ik szám rendesen ment sor szerint. Kolbay Sári adta elő zongorán Liszt „Magyar rapszodiáját.” A bájos ifjú művész játékát teljes biztonság és a darabhoz illő erőteljes kvalitás jellemezte. A közönség kívánatára pótlást is adott a darab után. A 3-ik szám szintén műsor szerint folyt le: Somogyi Mór, a széles körben ismert kitűnő művész, játszott zongorán Weber-Liszt: „Hangverseny művét.” Virtuoz játékában hatalmas technika, rendkívüli precizitás és az iskolázottság teljes mértékben érvényesült. Lelkes tapsokkal kívánt a közönség ráadásra a művésztől. 4-ik számnak a műsor első száma került: Elfride Ferster bécsi hangverseny-énekesnő adott elő két darabot. Ezután Somogyi Mór és a szünet után Istók Barnabás hegedűművész szerepelt a Somogyi zongorakíséretével, majd újra az énekesnő három énekszámot adott elő, s utána Kolbay Sári és Somogyi Mór négykezese következett. A hangversenyről részletesen lapunk tárczarovatában emlékezünk meg, itt csak azt jelezzük, hogy a művészi momentumokban gazdag hangverseny fél 12 órakor végződött. Utána táncz következett, a melyben az ifjú párok a hajnali órákig vígádoztak. — Somogyi Mór művészi zongorajátékát és Istók Barnabás kitűnő hegedűművészetét másnap, vasárnap délután bemutatta a főgimnázium és a polgári leányiskola növendékei előtt, a kiknek méltó fogalmat nyújtott a művészi technikáról és nagy zenei tudásról.

Megbízatás. A dr. Gálfi József távozásával megüresedett ratkói járási és körorvosi teendőket ellátásával ideiglenesen dr. Weisz Géza volt főorvos bizatott meg.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Iskolai felolvasás. A mult csütörtökön érdekes és tanulságos felolvasást tartott a helybeli főgimnázium tornatermében dr. Veress Samu igazgató. A felolvasás tárgya az olaszországi műrekek ismertetése volt s erre a célra a felolvasó saját utazásának érdekes benyomásait is felhasználta. Végig vezette a közönséget a keresztény és pogány Róma, Nápoly és Pompeji műemlékein. Szünet alatt az ifjusági zenekar játszott egy pár csinos darabot. A felolvasást 72 vetített kép illusztrálta; a megjelent intelligens közönség élénk figyelemmel kísérte a tanulságos részleteket.

A t. közönség figyelmébe ajánljuk **Tigerman Adolf óras- és ékszerész** céget Deák Ferencz-utca 14. sz. (Baksay üzletével szemben), a hol a legjobb órák, legszebb ékszerek és ezüst tárgyak legelőnyösebben vásárolhatók. Telefon 65.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerül. munkásbiztosító pénztár igazgatósága f. hó 8-án id. Rábely Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen Molnár Lajos igazgató által előterjesztett kártalanítási ügyeket intézték el s dr. Kármán Aladár főorvos által előterjesztett betegségi ügyeket tárgyalták le. Ezután az ülés felfüggesztetett és folyó hó 11-én folytatott, amikor este 1/28—1/211-ig tárgyalták a betegségi ügyeket.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban **Losoncz-utca 45. szám alatt** egy lakás: mely áll négy szoba, konyha, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel és nagy kerttel **1913. május 1-től** kiadó. Ertekezhetni **Zavadszky Ede** tulajdonossal. 2—3

Adóismertetés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara nagytudású, jeles titkára: dr. Sugár Ignác folyó hó 14-én szombaton városunkba érkezett s délután 3 órakor a Polgári Olvasókörben a kereskedők és iparosok új kereseti és jövedelmi adójáról nagyérdekű felolvasást tartott. — Ma: vasárnap d. u. 3 órakor a helybeli r. kath. körben az új adókat Hajdu Géza m. kir. adótiszt, lapunk jeles tollu munkatársa fogja ismertetni. — Felhívjuk reá az érdeklődők figyelmét.

Választmányi ülés. A polgári olvasókör választmánya mult szombaton, folyó hó 8-án Szabó József m. elnöklésével ülést tartott, melyen folyó ügyeket tárgyaltak s elhatározták, hogy Szilveszter este házi mulatságot rendeznek s a teendőkkel a fiatalság bevonása mellett Teleszniczky Ede jegyzőt bízták meg.

Műtörténelmi ereklye Rozsnyón. Érdekes műtörténelmi ereklyét őriznek a rozsnyói püspökség könyvtárában, mely Rozsnyó város szülöttének, Markó Károly hírneves festőművésznek egy sajátkezűleg készített térképét ábrázolja. Markó Károly, a ki — míg hírnévre nem vergődött — a rozsnyói püspökség mérnöke volt, hivataloskodása idején készítette ezt a felvételt. A térkép 93 évvel ezelőtt készült s a Rozsnyó, Csucsom és Nadabula határában levő s a rozsnyói püspöki uradalomhoz tartozó erdőket tünteti fel. A felvétel oly pontos, hogy Pauchly főerdőmérnök ma is ezt használja. A mástól méter magas és két méter széles térkép erős vászonra van feszítve s a jobb sarkán egy remek tussrajz van, a mely egy remek fatörzset ábrázol. Felül két angyal tartja az akkori rozsnyói püspök, Esterházy László gróf családi cimert, fedve a püspöksüveggel és a díszítmények között a püspöki jelvényekkel. A cimert alatt a következő felírás van: „Mappa sylvas in ambitu Terrenorum Rozsnyó, Csucsom, Nadabula couprensas ac ad Iuclytum Episcopale dominium Rosnaviense spectantes exhibens Confecta per Carolum Marko 1819.” Ha Rozsnyó város muzeumának rendes helyisége lesz, igen kívánatos lenne, hogy ezen nagybecsű ereklye az Andrássy Dénes gróf által adományozott olajfestésű kép mellé kerüljön.

Apolló-színház. A mozi a mult héten szombaton és vasárnap tartott igen sikerült előadásokat meglehetősen számu közönség előtt. A szerdai előadás ezuttal elmaradt.

A kamara teljes ülése. Mult csütörtökön tartotta meg Radvány István kir. tan. elnökle alatt a miskolczi kereskedelmi és iparkamara teljes ülését. A nagy érdeklődéstől kísért ülésen az elnöki előterjesztések után a kamara jövő évi költségvetését és nyugdíszbályzatát tárgyalták le, majd a nagy gondal összeállított titkári jelentést hallgatták meg. Az országos közlekedési tanácsba a kamara további öt évre újból eddigi képviselőjét, dr. Sugár Ignác titkárt küldötte ki. Az ülésen városunkból Grosinger Miksa kültag jelent meg.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik felejtethetetlen férjem s illetve édes atyánk elhunytával fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni s végtisztességén megjelenni szivesek voltak, ez uton fogadják hálás köszönetünket.

Özv. Rozinay Györgyné és a Rozinay fiuk.

Ujabb adományok a nyomorékoknak. A Fehérkereszt Egyesület elnöksége ujabban a következő adományokat kapta a Nyomorék gyermekek karácsonyfájára: Horváth Györgyné ruhanemű, lovag Keisler Gusztávné 2 kor. és ruhanemű, Kovács Zsigmondné 4 pár új cipő, Kubinyi Bertalanné 2 kor. és alma, Marton Jánosné 4 öltözet téli ruha, 4 pár cipő, 3 öltözet nyári ruha, 2 nyári kalap, 5 ing és 2 harisnya, Bene Emma 4 korona, Balogh Sámuelné 5 kor., Csasztkóczy Károlyné 4 kor. Az elnökség ezen ujabbi adományokat is hálás köszönettel nyugtázza. Egyidejűleg dr. Dorgó Gáborné és Szabó Lajosné javára pótlólag 1—1 koronát nyugtáz. — Az adakozókat pedig ez uton felkéri az elnökség, hogy ha a nyugtázásoknál tévedéseket észlelnének, azt az elnökséggel közölni sziveskedjenek.

Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesülete karácsonyfaünnepét folyó hó 22-én — vasárnap — d. u. 5 órakor tartja a főgimnázium tornacsarnokában. Ez ünnepra a n. é. közönséget tisztelettel meghívja az **Elnökség.** Ugyancsak a Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesületének elnöksége ez uton köszöni özv. Abonyi Jánosné 4 korona adományát az elagottak számára.

A „Napközi Otthon” javára e héten befolyt szives adományokat van szerencsém a következőkben hálás köszönettel nyugtázni: Samarjay Jánosné 24 kg. zsir, 1 zsák liszt, 3 zsák burgonya, 20 kg. rizs, 20 kg. dara, 20 kg. köles, 20 kg. só, 100 fej káposzta, dr. Bleyer Leo és neje 10 kor., Gaál Emil és neje 10 kor., Balogh Samuné (Budapest) 5 kor., Kohn József egy darab juh, Csasztkóczy Károlyné (Meleghegy) 3 korona. *Dr. Marikovszkyé.*

Eladó vendéglő

Egy lehető legforgalmasabb vendéglő- és koresmahelyiség, lakház és különféle üzleti- és gazdasági mellékhelyiségekkel, örök áron eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt: maga a tulajdonos helyben **Poltáron**, (Nógrád-megye, vasuti állomás.) 6—10 **KOVÁCS MIHÁLY.**

Meghívó.

„A Gömörmegyei Kereskedelmi Részvénytársaság” ötödik évi rendes közgyűlését

1912. évi deczember 28-án délelőtt fél 12 órakor Rimaszombatban a Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank R. T. helyiségében tartja, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben a közgyűlésen szavazati jogaikkal élni óhajtanak, részvényeiket az alapszabályok 14-ik §-a alapján a Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság pénztáránál a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal letéteményezni sziveskedjenek. A mérleg és zárszámadás az alapszabályok 40. §-a értelmében folyó hó 20-ikától kezdve a fenti intézet üzlethelyiségében megtekinthető.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletév eredményéről és javaslata a tiszta nyereség felosztása iránt.
2. A betérjesztett zárszámadás felülvizsgálása, a mérleg megállapítása és határozathozatal a nyereség felosztása iránt.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
4. Indítványok.

Rimaszombat, 1912. évi deczember hó 12-én.

Az igazgatóság.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen újonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 20—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Ajánlkozás női ruha és fehéreneműek varrására.

Alólírott tisztelettel ajánlkozom mindenmü **női ruha és fehéreneműek varrására** — mérsékelt árak mellett — a legdivatosabb kivitelben úgy a saját **lakásomon**, mint a t. **megrendelők lakásán is helyben vagy vidéken.** Szolgáltatomat a mélyen tisztelt hölgyeknek felajánlva vagyok kiváló tisztelettel:

Bizik Böske.

Lakásom: Losonczy-u. 27. R. Szombat.

Eladó ház.

Eladó Rimaszombatban a **Hunyady-utcában** tehermentes 380 □ öl telek, rajta földszintes uri-lakás 5 szoba és előszobával, fürdőszoba, mellékhelyiségek, vízvezeték villanyvilágítás és istálló, hét évig még adómentes. — Értekezhetni **Hunyady-utca 7-ll. a tulajdonossal.**

Eladó.

Rimaszécsen egy szép **4 szobás** uri lakás és egy **2 szobás** kisebb ház mellékhelyiségekkel és tágas belsővel együtt eladó. Értekezhetni a tulajdonossal:

Dr. Batta Pál ügyvéddel Rimaszécs.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Meglepetésül.

Minden családban a legértékesebb :: és legbecsesebb egy szép ::

nagyított fénykép,

kérem ennélfogva mindazokat, kik **karácsonyra** ilyet óhajtanak, engem becses megrendeléseikkel szerencsétlenni. — Egy nagyított kép ára: **5 kor.-tól feljebb.** Bár igen olcsó, de mégis művészi kivitelű. 6—* Tisztelettel:

ANDRÁSI LÁSZLÓ, fényképész.

Meglepő szép karácsonyi és újévi ajándéktárgyak. Olcsó karácsonyi árban!

2—4

Karácsonyi és újévi ajándéktárgyak bevásárlása alkalmával ne mulassza el saját érdekében megtekinteni **megnagyobbított**

:: és dusan felszerelt ékszer-, arany-, ezüst- és órarakományt. ::

Óriási választék a legfinomabb tajték és borostyán árukban. — Elsőrendű varrógépek nagy választékban. —

Megkapó szép és nagy választék nászajándékokban:

Özv. ENYEDI MIKSÁNÉ

óra-, ékszer-, varrógép- és tajtékáru üzletében

RIMASZOMBAT.

Kirakataimban nagy karácsonyi ékszerkiállítás!!

Pályázati hirdetmény segédjegyzői állásra

6875. sz. — Gömör és Kishontvármegye roznói járásának **berzétei körjegyzőségében** segédjegyzői állás rendszeresített 1000 korona évi fizetéssel. Ezen állásnak betöltése végett az 1886. évi XXII. t. cz. 82. § a alapján pályázatot hirdetek. A jegyzői oklevéllel, illetőleg az 1904. évi XI. t. cz. 3. § ában előirt képesítést, valamint az életkort s az eddigi működését igazoló eredeti okmányokkal felszerelendő pályázati kérvények hivatalomhoz *Rozsnyóra f. évi december hó 20-ik napjáig* nyújtandók be.

A segédjegyzőt választó közgyűlés megtartásának határidejéül a kör székhelyére, Berzéte községbe a körjegyzői hivatalhoz **f. 1912. évi december hó 30-ik napjának d. e. 11 óráját** tűzöm ki. Berzétei körjegyzőt felhívom ennek szabályszerű közhírré tételére s a választásnál szavazásra jogosult községi képviselők és előjárók pontos meghívására.

2—2

Rozsnyón, 1912. évi november 23.

Nagy, főszolgabíró.

Hirdetmény.

744. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1912. évi 7497. számú végzése következtében dr. Batta Pál ügyvéd által képviselt a Putnoki Takarékpénztár javára 440 kor. s jár. erejéig 1912. évi november hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1460 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: ökrök, lovak, sertések és buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíró-ság 1912. évi V. 480. számú végzése folytán 440 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi aug. hó 27-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó-díj és eddig összesen 125 K 27 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig **Dobóczán** alperesnél leendő megtartására **1912. december hó 27-ik napjának** délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elérverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszécs, 1912. december hó 8. napján.

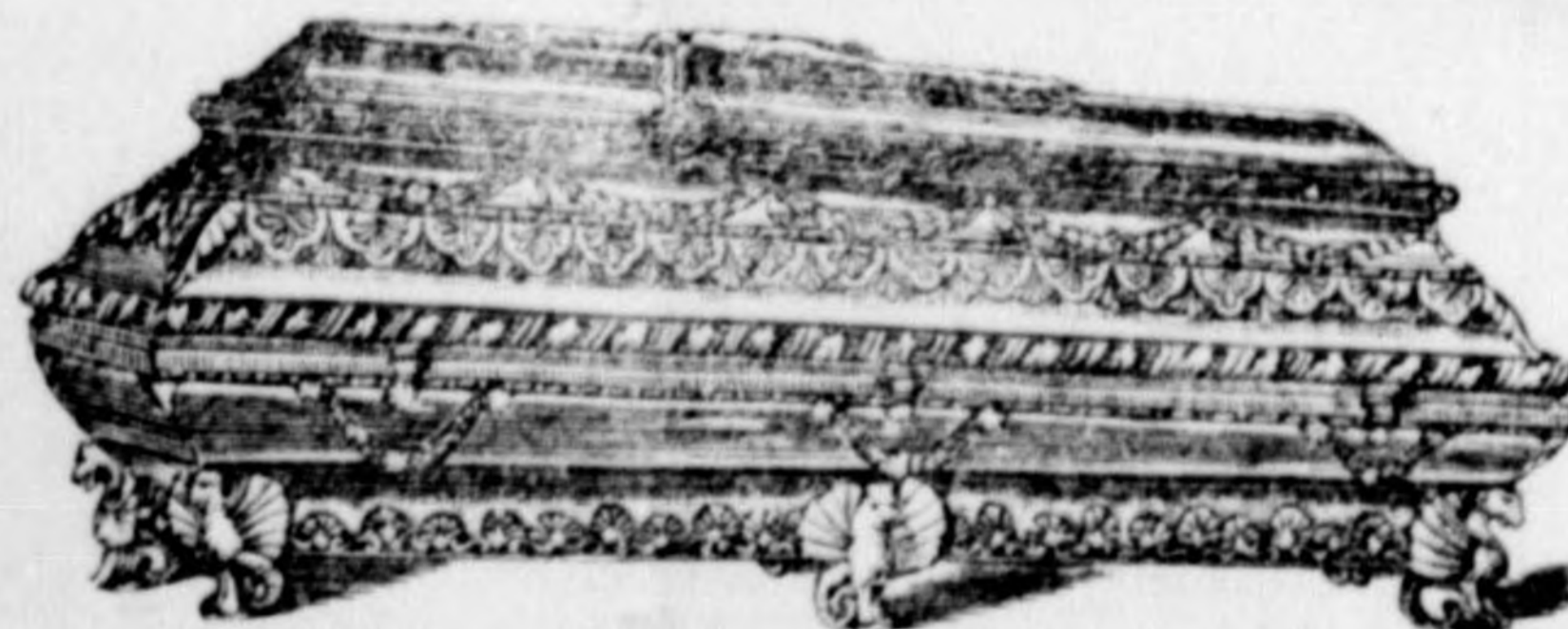
Kovács Góza, kir. bír. végrehajtó.

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

11— **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle **érc- és fakoporsókból,** valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekből, minéltogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönbén a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.